

5. Zákon na ochranu zvířat proti týrání - zákaz bezdůvodného usmrcení

Účelem zákona na ochranu zvířat proti týrání je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem (§1 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání).

Zvířetem se podle tohoto zákona myslí každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo.

Zákon zakazuje:

- I. Týrání zvířat
- II. Všechny formy propagace týrání zvířat
- III. Bezdůvodné usmrcení zvířete**
- IV. Opustit zvíře s úmyslem se ho zbavit nebo jej vyhnat
- V. Provádět bolestivé zákroky bez znecitlivění (výjimkou jsou pokusná zvířata)

Bezdůvodné usmrcení zvířete

Usmrcením zvířete je jakýkoliv zákrok nebo jednání, které způsobí smrt zvířete. Způsobem usmrcení může být porážka, utracení, nebo utýrání. Porážka je usmrcení jatečného zvířete za účelem získání a využití jeho produktů. Utracením je usmrcení zvířete, stanovenými veterinárními prostředky a vybavením, provedené veterinárním lékařem, nebo zletilou osobou pod jeho kontrolou. Utracení může být též provedeno v rámci schváleného projektu pokusů osobou odborně způsobilou k navrhování pokusů nebo projektů pokusů anebo osobou odborně způsobilou k provádění pokusů na pokusných zvířatech, péči o pokusná zvířata a usmrcování pokusných zvířat. Utýráním je potom přivození smrti zvířete v důsledku bolestivého anebo jinou trýzeň zvířeti působícího jednání člověka, které zvíře přežije, ale které má za následek nutnost jeho utracení pro následky z utrpení. Za utýrání se též považuje usmrcení zvířete zakázanými metodami.

Dle zákona **nikdo nesmí bez důvodu usmrtit zvíře**. Zákonné důvody k usmrcení zvířete jsou využití produktů zvířete chovaného nebo drženého pro produkci potravin, kůže nebo jiných produktů. Chov a usmrcování zvířat výhradně nebo převážně za účelem získání kožešin se však zakazuje. Dalším zákonným důvodem k usmrcení zvířete jsou slabost, nevyléčitelná nemoc, těžké poranění, genetická nebo vrozená vada, celkové vyčerpání nebo stáří zvířete, jsou-li pro další přežívání spojeny s trvalým utrpením. Dalším důvodem je bezprostřední ohrožení člověka zvířetem. Mezi zákonné důvody k usmrcení zvířete se řadí také výkon práva myslivosti a rybářství podle zvláštních předpisů, nařízené mimořádné veterinární nebo hygienické opatření při ochraně před nákazami, ukončení pokusu na pokusném zvířeti, není-li v projektu pokusů stanoveno jinak. Důvodem k usmrcení zvířete může být i regulování populace zvířat v lidské péči a volně žijících zvířat. Regulováním populace zvířat se rozumí soubor soustavně prováděných preventivních opatření, která mají přispět k udržení populace v určité zdravotní a

genetické kvalitě, zejména omezením nepřírozené nabídky potravních zdrojů a možností rozmnožování populace. Cílem regulování populace je omezit rizika, která mohou vzniknout nárůstem populace v jejím teritoriu nebo rizika ohrožení populací volně žijících zvířat, a zabránění vzniku utrpení zvířat a nadměrných škod, zejména šíření nálezů nebo jiných nežádoucích vlivů. Legální je též provádění deratizace a opatření v boji proti škodlivým organismům. Zákon také povoluje usmrcení zvířete v případě nemožnosti jeho identifikace a to na základě uloženého zvláštního opatření podle zvláštních právních předpisů. Mezi zákonné důvody k usmrcení zvířete patří i depopulace.

Po provedení usmrcení jsou osoby, které ho provádějí povinny zkontrolovat, že zvíře je podle prokazatelných příznaků mrtvé.

Nestanoví-li zákon na ochranu zvířat proti týrání jinak, zakazují se následující metody usmrcování zvířat:

Zákon zakazuje zvířata usmrtit utopením nebo jinými metodami udušení včetně použití farmak typu myorelaxantů a použitím látek a přípravků, jejichž dávkování neuvede zvíře do hlubokého znečitlivění a bezpečně nezpůsobí jeho smrt. Dále pak ubitím, ubodáním, nebo jinými metodami, které zvířeti způsobí nepřiměřenou bolest nebo utrpení, použitím elektrického proudu, pokud nenastane okamžitá ztráta vědomí a použití lepů a jiných podobných prostředků, které dlouhodobě omezují pohyb zvířete tak, že k usmrcení zvířete dochází v důsledku nedostatku potravy nebo tekutin anebo v důsledku jiných metabolických poruch. Zákonem je zakázána výroba, dovoz a prodej čelistových a lepících pastí. Pro usmrcování pokusných zvířat jsou tímto zákonem stanoveny specifické podmínky (viz. téma č. 10).

Volně žijící zvířata je zakázáno usmrcovat pomocí oka, tlučky, sítě, smyčky, pytláckého oka, harpuny nebo čelistových pastí či jiných konstrukčně podobných zařízení, pomocí jedovatých návnad a jedů, pomocí výbušnin, luků a samostřílů a elektrického proudu. Dále pak pomocí poloautomatické nebo automatické zbraně se zásobníkem na více než 2, pomocí letadla nebo motorového vozidla a pomocí formalinových a lepících pastí.

Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, usmrtí zvíře bez zákonného důvodu, usmrtí zvíře při domácí porážce nebo rybu v rozporu se zákonem, usmrtí zvíře veterinárními prostředky, ačkoliv není osobou odborně způsobilou nebo pod jejím dohledem. Vyrobí, doveze nebo prodá čelistovou nebo lepící past. Přestupku se tyto osoby dopustí též, pokud chovají nebo usmrtí zvíře výhradně nebo převážně za účelem získání kožešin.